ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2018)

11ο Πανελλήνιο και Διεθνές Συνέδριο «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση»

Η χρήση των τεχνολογικών μέσων και εργαλείων από τους φοιτητές σε πανεπιστημιακά προγράμματα συμβατικής και Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η ικανοποίηση που νιώθουν από αυτή

Χρυσοβαλάντης Νικόλαος Σεραλίδης

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σεραλίδης Χ. Ν. (2022). Η χρήση των τεχνολογικών μέσων και εργαλείων από τους φοιτητές σε πανεπιστημιακά προγράμματα συμβατικής και Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η ικανοποίηση που νιώθουν από αυτή. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, *1*, 659–662. ανακτήθηκε από https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/4360

Η χρήση των τεχνολογικών μέσων και εργαλείων από τους φοιτητές σε πανεπιστημιακά προγράμματα συμβατικής και Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η ικανοποίηση που νιώθουν από αυτή

Χρυσοβαλάντης Νικόλαος Σεραλίδης
seralidis@gmail.com
Δάσκαλος, Μ.Α. Τεχνολογίες Μάθησης και Επικοινωνίας

Περίληψη

Σκοπός της εργασίας ήταν η διαπίστωση ύπαρξης διαφορών μεταξύ φοιτητών που παρακολουθούν τις σπουδές τους μέσω της ΕξΑΕ ή της συμβατικής εκπαίδευσης, ως προς τη ικανοποίηση που αισθάνονται για τη χρήση των ΤΠΕ στα πλαίσια των σπουδών τους. Δείγμα αποτέλεσαν 45 μεταπτυχιακοί φοιτητές του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Η έρευνα διεξήχθη μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου και εξετάστηκαν οι παράγοντες «επιλογή μεθόδου σπουδών», «Σχέση επιλογής μεθόδου σπουδών με τη γνώση και την εμπειρία των φοιτητών στους τομείς ΤΠΕ», «σχέση επιλογής μεθόδου σπουδών και επίπεδο αυτοεκτίμησης των φοιτητών», «σχέση μεταξύ της χρήσης των ΤΠΕ από τους φοιτητές της ΕξΑΕ και της Συμβατική Εκπαίδευση και ο βαθμός ικανοποίησης που νιώθουν», και τέλος «δεξιότητες ΤΠΕ και επιτυχή διεκπεραίωση σπουδών». Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως φοιτητές της ΕξΑΕ σε σχέση με φοιτητές της συμβατικής εκπαίδευσης, παρουσιάζουν πιο ενεργή συμμετοχή, υψηλότερο βαθμό δεξιοτήτων, αυτοεκτίμησης και ικανοποίησης σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στα πλαίσια των σπουδών.

Λέξεις κλειδιά: Συμβατική εκπαίδευση, ΕξΑΕ, ΤΠΕ, Δεξιότητες ΤΠΕ

Εισαγωγή

Η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών αποτελεί αποδεδειγμένα ένα βασικό και καθημερινό στοιχείο που χαρακτηρίζει την κοινωνία μας. Το γεγονός αυτό αποτελεί για τη νέα γενιά ένα βασικό κομμάτι που την απαρτίζει. Αυτό σε συνδυασμό με τις συνεχείς απαιτήσεις από την αγορά εργασίας αύξησε τις ανάγκες για μια πιο άμεση και εύκολη πρόσβαση στα προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε προγράμματα Συμβατικής και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).

Η πίστη ενός ατόμου στις δυνατότητες του για εκτέλεση ορισμένων καθηκόντων και για την οργάνωση των πληροφοριών έτσι ώστε να μπορεί να παράγει θετικά αποτελέσματα, επηρεάζει το πώς αντιλαμβάνεται και στη συνέχεια πώς χρησιμοποιεί την τεχνολογία (Hsu&Chiu, 2004). Οι Bates and Khasawneh (2007) διαπίστωσαν ότι οι φοιτητές με υψηλότερη αυτοεκτίμηση ως προς την χρήση Η/Υ, ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στο πρόγραμμα που παρακολουθούν.

Παράλληλα, έρευνες έχουν φέρει στο προσκήνιο πως φοιτητές που παρακολουθούν προγράμματα ΕξΑΕ έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες για μη ολοκλήρωση των σπουδών τους σε σχέση με τους φοιτητές συμβατικών προγραμμάτων, με βασικό λόγο τη δυσφορία που νιώθουν στη χρήση των ΤΠΕ, στο πλαίσιο των σπουδών τους (Capra, 2011· Precel, Eshet-Alkalai&Alberton, 2009· McGee&Reis, 2012). Αυτό συμβαίνει γιατί το ποσοστό ικανοποίησης

των φοιτητών σε ένα διαδικτυακό πρόγραμμα σπουδών είναι μικρότερο απ' ότι σε ένα συμβατικό πρόγραμμα σπουδών, με βασικό λόγο την έλλειψη κοινωνικοποίησης, επηρεάζοντας την απόδοση του φοιτητή και το ποσοστό ολοκλήρωσης των σπουδών τους (Richardson & Swan, 2003).

Μεθοδολογία Έρευνας

Για τους σκοπούς της έρευνας οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου συμπλήρωσαν ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που περιλάμβανε ερωτήσεις για τα δημογραφικά στοιχεία τους, καθώς και για την ικανοποίηση που νιώθουν ως προς τη χρήση των τεχνολογικών μέσων και εργαλείων για τα πανεπιστημιακά προγράμματα συμβατικής ή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ο παράγοντας «δημογραφικά στοιχεία» αποτελούνταν από 11 ερωτήσεις, ο παράγοντας «μέθοδος σπουδών» που αφορούσε την επιλογή της μεθοδολογίας αποτελούνταν από 9 ερωτήσεις, ο παράγοντας «δεξιότητες ΤΠΕ» με 5 ερωτήσεις, ο παράγοντας «αυτοεκτίμηση και συνθήκες σπουδών» με 7 ερωτήσεις, ο παράγοντας «χρήση τεχνολογικών μέσων και εργαλείων» με 5 ερωτήσεις. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε κλίμακα τύπου Likert 5 βαθμών με τη μορφή «πάρα πολύ» - «καθόλου». Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν ηλεκτρονικά στους καθηγητές όλων των προγραμμάτων σπουδών του πανεπιστημίου, οι οποίο ανάρτησαν τον ηλεκτρονικό σύνδεσμο του ερωτηματολογίου στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του μαθήματος τους. Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο έμεινε ενεργό για 2 εβδομάδες. Το δείγμα της έρευνας και ο αριθμός των συμμετεχόντων φαίνονται στον πίνακα 1.

Πίνακας 1. Μεταπτυχιακοί φοιτητές του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου ανά φύλο και μεθοδολογία σπουδών που συμμετείχαν στην έρευνα

Μεθοδολογία σπουδών	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες(%)	Γυναίκες (%)
Συμβατικό	5	15	27,8	55,6
Εξ αποστάσεως	13	12	72,2	44,4
Σύνολο	**18**	**27**	**100**	**100**

Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του SPSS v.21 (Ρούσσος & Τσαούσης, 2011).

Αποτελέσματα έρευνας

Για να εξεταστεί η συνοχή και η αξιοπιστία των ερωτήσεων πραγματοποιήθηκε ανάλυση αξιοπιστίας μέσω του υπολογισμού του a του Cronbach. Οι αναλύσεις έδειξαν ότι οι ερωτήσεις έχουν εσωτερική συνοχή με συντελεστή a=0.954 , ο οποίος θεωρείται αποδεκτός.

Για την εγκυρότητα των δεδομένων έγινε έλεγχος της ασυμμετρίας (skewness) και της κύρτωσης (kurtosis) για κάθε μεταβλητή που εξετάστηκε. Το στατιστικό πακέτο SPSS υπολόγισε τις τιμές αυτές και για να ισχύει η πολύ-μεταβλητή κανονικότητα των δεδομένων αφαιρέθηκαν 5 μεταβλητές από το σύνολο του δείγματος, οι οποίες παρουσίασαν ασυμμετρία (skewness) πέρα από την τιμή ±2 και κύρτωση (kurtosis) μεγαλύτερη από την τιμή ±7. Οι μεταβλητές αυτές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη στην ανάλυση των δεδομένων καθώς παραβιάζουν την αρχή της πολύ-μεταβλητής κανονικότητας.

Από την εξέταση των παραγόντων «Η επιλογή μεθόδου σπουδών (συμβατική ή ΕξΑΕ)» προέκυψε πως υπάρχουν εναλλακτικές υποθέσεις (Η1) καθώς παρουσίασαν τιμή σημαντικότητας $p<0.05$ αποδεικνύοντας πως η μεταβλητή αυτή επηρεάζεται από την ηλικία

των φοιτητών ενός προγράμματος. Οι φοιτητές της συμβατικής εκπαίδευσης παρουσίασαν μικρότερη ηλικία από τους φοιτητές που πραγματοποιούσαν το μεταπτυχιακό τους μέσω της ΕξΑΕ. Επίσης φάνηκε πως «η μεγάλη απόσταση από το εκπαιδευτικό ίδρυμα» αποτέλεσε ισχυρό παράγοντα για την επιλογή του τύπου σπουδών. Οι φοιτητές που κατοικούσαν μακριά από το εκπαιδευτικό ίδρυμα προτίμησαν την ΕξΑΕ, ενώ οι φοιτητές που κατοικούσαν σε κοντινή απόσταση από το πανεπιστήμιο είχαν επιλέξει τον συμβατικό τύπο εκπαίδευσης.

Από την εξέταση των παραγόντων «Σχέση επιλογής μεθόδου σπουδών (ΕξΑΕ ή Συμβατική Εκπαίδευση) με τη γνώση και την εμπειρία των φοιτητών στους τομείς της τεχνολογίας (Δεξιότητες ΤΠΕ)» προέκυψε πως υπάρχουν εναλλακτικές υποθέσεις (Η1) καθώς παρουσίασαν τιμή σημαντικότητας $p<0.05$, δείχνοντας πως οι φοιτητές που παρακολουθούν τις σπουδές τους μέσω της ΕξΑΕ αναφέρουν καλύτερες γνώσεις σχετικά με τη χρήση τεχνολογικών μέσων. Επιπλέον φάνηκε πως η προηγούμενη παρακολούθηση μαθημάτων Η/Υ ως παράγοντας επιλογής μεθόδου σπουδών αποτέλεσε μεγαλύτερο κίνητρο στους φοιτητές της ΕξΑΕ για την επιλογή της μεθόδου σπουδών τους, παρά στους φοιτητές του συμβατικού τύπου εκπαίδευσης.

Από την εξέταση των παραγόντων «σχέση επιλογής μεθόδου σπουδών (ΕξΑΕ ή Συμβατική Εκπαίδευση) και επίπεδο αυτοεκτίμησης των φοιτητών» προέκυψε πως υπάρχουν εναλλακτικές υποθέσεις (Η1) καθώς παρουσίασαν τιμή σημαντικότητας $p<0.05$ και έδειξαν πως οι φοιτητές που παρακολουθούσαν τις σπουδές τους μέσω της ΕξΑΕ ένιωθαν μεγαλύτερη αυτοεκτίμηση, αίσθημα ικανοποίησης ως προς την χρήση των ΤΠΕ και μεγαλύτερο βαθμό ικανοποίησης σχετικά με την επίδοσή τους στις εργασίες, εξετάσεις και στην ικανότητα χρήσης των ΤΠΕ. Επίσης διαφάνηκε μεγαλύτερος βαθμός αυτοεκτίμησης για την εκ νέου επιλογή προγράμματος σπουδών με τον ίδιο τύπο στους φοιτητές της ΕξΑΕ.

Από την εξέταση των παραγόντων «σχέση μεταξύ της χρήσης των τεχνολογικών μέσων και εργαλείων από τους φοιτητές των δύο μεθόδων σπουδών (ΕξΑΕ και Συμβατική Εκπαίδευση) και ο βαθμός ικανοποίησης που νιώθουν» προέκυψε πως υπάρχουν εναλλακτικές υποθέσεις (Η1) καθώς παρουσίασαν τιμή σημαντικότητας $p<0.05$ και έδειξαν πως οι φοιτητές της ΕξΑΕ παρουσίασαν μεγαλύτερη ικανοποίηση στη χρήση των ΤΠΕ που απαιτούνται στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών τους, καθώς δήλωσαν πιο ευχαριστημένοι και ανέφεραν μεγαλύτερη ικανοποίηση ως προς τη χρήση του διαδικτύου για την προσωπική τους μελέτη, σε σχέση με τους συμφοιτητές τους στη συμβατική εκπαίδευση. Τέλος, φάνηκε πως οι φοιτητές της ΕξΑΕ πιστεύουν σε μεγαλύτερο βαθμό πως «οι δεξιότητες ΤΠΕ συμβάλλουν και διευκολύνουν στην ολοκλήρωση των σπουδών τους» σε σχέση με τους φοιτητές της συμβατικής εκπαίδευσης.

Συμπεράσματα

Η έρευνα αυτή είχε ως στόχο να αναδείξει δεδομένα τα οποία θα φανούν χρήσιμα στο σύνολο της ακαδημαϊκής κοινότητας για την μελέτη και την ανάπτυξη μελλοντικών προγραμμάτων σπουδών. Πέρα όμως από τους ερευνητές, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας μπορούν να αποτελέσουν ένα σημαντικό σημείο αναφοράς για τα ίδια τα πανεπιστήμια, ώστε να είναι σε θέση αναπροσαρμόσουν τα προγράμματα εκπαίδευσης με βάση τα χαρακτηριστικά των φοιτητών τους και να αυξήσουν με την σειρά τους την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών.

Η έρευνα απέφερε πολλά χρήσιμα δεδομένα κάποια από τα οποία συγκλίνουν και κάποια από τα οποία έρχονται σε αντίθεση με τη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Φάνηκε πως η επιλογή τύπου σπουδών έχει άμεση σχέση με τις δεξιότητες ΤΠΕ των φοιτητών, καθώς μέσα από την στατιστική ανάλυση των δεδομένων προέκυψαν πιο θετικές απαντήσεις σε θέματα δεξιοτήτων ΤΠΕ στους φοιτητές της ΕξΑΕ σε αντίθεση με τους φοιτητές της συμβατικής

εκπαίδευσης. Τέλος, οι φοιτητές φαίνεται ότι ένιωθαν στο σύνολο τους άνετα με την χρήση των νέων τεχνολογιών στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών τους.

Περιορισμοί

Στην έρευνα αυτή ως περιορισμοί μπορούν να θεωρηθούν η απουσία του ερευνητή κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, η πρόσβαση στο δείγμα με αποκλειστικά ηλεκτρονικό τρόπο, το μικρό δείγμα της έρευνας, καθώς και η πρωτοτυπία της έρευνας.

Μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις

Τα θέματα που θα μπορούσαν να διερευνηθούν πιο διεξοδικά σε μια μελλοντική έρευνα είναι η διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας σχετικά με τις δεξιότητες ΤΠΕ φοιτητών, η διερεύνηση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν φοιτητές στη χρήση ΤΠΕ, η διερεύνηση των παραγόντων για το επίπεδο των δεξιοτήτων ΤΠΕ και ο εμπλουτισμός της έρευνας με τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων.

Αναφορές

Ρούσσος, Π. Λ., & Τσαούσης, Γ. (2011). Στατιστική στις επιστήμες της συμπεριφοράς με τη χρήση του SPSS. Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.

Bates, R., & Khasawneh, S. (2007). Self-efficacy and college students' perceptions and use of online learning systems. Computers in Human Behavior, 23(1), 175-191.

Capra, T. (2011). Online education: Promise and problems. *Journal of Online Learning and Teaching*, 7(2), 288-293.

Hsu, M. H., & Chiu, C. M. (2004). Internet self-efficacy and electronic service acceptance. *Decision support systems,* 38(3), 369-381.

McGee, P., & Reis, A. (2012). Blended Course Design: A Synthesis of Best Practices. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16(4), 7-22.

Precel, K., Eshet-Alkalai, Y., & Alberton, Y. (2009). Pedagogical and design aspects of a blended learning course. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning,* 10(2).

Richardson, J., & Swan, K. (2003). *Examining social presence in online courses in relation to students' perceived learning and satisfaction*. Retrieved 10 September 2017 from https://www.ideals.illinois.edu/bitstream/handle/2142/18713/RichardsonSwan%20JALN7(1).pdf?sequence=2